

PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ VÀ KỸ NĂNG GIAO TIẾP TIẾNG ANH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC THÔNG QUA ĐỊNH HƯỚNG GIÁO DỤC STEM

Nguyễn Thị Xuân Hồng

Tiểu học Vĩnh Kim, Xã Vĩnh Kim, Tỉnh Đồng Tháp

Tóm tắt: Việc dạy học Tiếng Anh ở cấp tiểu học hiện nay còn hạn chế do phương pháp truyền thống chủ yếu chú trọng vào ghi nhớ từ vựng và cấu trúc ngữ pháp, ít tạo cơ hội cho học sinh giao tiếp và giải quyết vấn đề. Trong khi đó, giáo dục STEM với đặc trưng học qua trải nghiệm, thực hành và xử lý tình huống thực tiễn có thể hỗ trợ hiệu quả trong việc phát triển năng lực ngôn ngữ và tư duy cho học sinh. Bài báo trình bày sáng kiến tích hợp STEM vào giảng dạy Tiếng Anh tiểu học thông qua các hoạt động thực hành, mô hình hóa, tái chế, sáng tạo nghệ thuật và làm việc nhóm. Kết quả áp dụng cho thấy học sinh tự tin hơn trong giao tiếp, phát triển tư duy logic và kỹ năng giải quyết vấn đề. Giải pháp có tính khả thi cao, chi phí thấp và phù hợp để nhân rộng.

Từ khóa: giáo dục STEM, năng lực giao tiếp, giải quyết vấn đề, Tiếng Anh tiểu học, trải nghiệm sáng tạo.

DEVELOPING PROBLEM-SOLVING SKILLS AND ENGLISH COMMUNICATION SKILLS FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS THROUGH A STEM-ORIENTED EDUCATIONAL APPROACH

Abstract: English teaching at the primary level is currently limited because the traditional method mainly focuses on memorizing vocabulary and grammatical structures, creating few opportunities for students to communicate and solve problems. Meanwhile, STEM education with the characteristics of experiential learning, practice, and hands-on handling can effectively support the development of language and thinking abilities for students. This paper presents the initiative to integrate STEM into elementary English teaching through hands-on activities, modeling, recycling, artistic creation, and teamwork. Applied results show that students are more confident in communication, develop logical thinking and problem-solving skills. The solution is highly feasible, low-cost, and suitable for replication.

Keywords: STEM education, communication competence, problem-solving, Elementary English, creative experience.

Nhận bài: 13/01/2026

Phản biện: 08/02/2026

Duyệt đăng: 12/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Học sinh tiểu học có đặc điểm tâm lý ham thích khám phá, học hỏi thông qua trải nghiệm và hoạt động thực hành. Tuy nhiên, việc dạy Tiếng Anh hiện nay vẫn chủ yếu dựa trên phương pháp truyền thống, tập trung vào ngữ pháp và từ vựng, gây nhàm chán và hạn chế khả năng giao tiếp của học sinh. Trong bối cảnh giáo dục định hướng năng lực, việc tích hợp giáo dục STEM (Science – Technology – Engineering – Mathematics) vào dạy học Tiếng Anh là hướng tiếp cận mới mẻ, giúp học sinh trải nghiệm ngôn ngữ trong tình huống thực tiễn, phát triển tư duy logic và kỹ năng giải quyết vấn đề.

Điểm mới của giải pháp nằm ở việc sử dụng các mô hình, dự án thực hành, chế tạo sản phẩm từ vật liệu tái chế, ứng dụng nghệ thuật và hoạt động nhóm nhằm gắn kết nội dung Tiếng Anh với các yếu tố STEM và STEAM. Thông qua đó, học sinh không chỉ rèn luyện kỹ năng giao tiếp, mà còn hình thành năng lực tư duy, hợp tác, sáng tạo và thích ứng với các tình huống thực tế. Giáo viên có cơ hội đổi mới phương pháp giảng dạy, tăng tính ứng dụng và hiệu quả của môn học.

Vì vậy, sáng kiến “Phát triển năng lực giải quyết vấn đề và kỹ năng giao tiếp Tiếng Anh cho học sinh tiểu học thông qua định hướng giáo dục STEM” mang ý nghĩa thiết thực, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và đáp ứng yêu cầu đổi mới của chương trình giáo dục phổ thông.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Phát triển kỹ năng giao tiếp Tiếng Anh cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động trải nghiệm thực hành.

Hình thành và rèn luyện năng lực giải quyết vấn đề, tư duy sáng tạo và làm việc nhóm.

Đổi mới phương pháp giảng dạy Tiếng Anh theo xu hướng tích hợp STEM.

Đánh giá hiệu quả của các hoạt động trải nghiệm STEM trong môn Tiếng Anh.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp thực nghiệm sư phạm: áp dụng các hoạt động STEM vào giảng dạy Tiếng Anh.

Phương pháp quan sát – đánh giá: theo dõi sự thay đổi về kỹ năng giao tiếp, tinh thần hợp tác và tư duy của học sinh.

Phương pháp phân tích sản phẩm học tập: mô hình, tranh vẽ, thiệp, đồ vật tái chế.

Phương pháp điều tra – khảo sát: thu thập ý kiến và đánh giá tiến bộ của học sinh theo bộ tiêu chí.

Phương pháp thống kê mô tả: tổng hợp kết quả theo tỷ lệ, thành tích học tập và minh chứng thực tế.

2.3. Kết quả nghiên cứu

2.3.1. Xây dựng mô hình “*Cây gia đình yêu thương*” và thực hiện hoạt động thuyết trình:

* Mục tiêu: Giúp học sinh phát triển kỹ năng giao tiếp, tinh thần đoàn kết và hợp tác, các em học cách làm việc nhóm, trao đổi ý tưởng và diễn đạt suy nghĩ rõ ràng giúp gắn kết bản thân với bạn bè, gia đình và nội dung bài học.

* Nội dung thực hiện (Áp dụng Unit 2. Family – Lesson 2 (Tiếng Anh 4 – I learn Smart Start):

Bước 1: Học sinh liệt kê các thành viên trong gia đình để xác định tầng tán cây và lá cây.

Bước 2: Xây dựng mô hình dưới sự hướng dẫn của giáo viên trên lớp, sau đó hoàn thiện tại nhà. Trên giấy A4, học sinh vẽ cây gia đình, cắt lá tương trưng cho từng thành viên và trang trí theo sở thích, có thể thêm trái cây hoặc các vật trang trí khác.

Bước 3, học sinh thuyết trình về mô hình gia đình bằng Tiếng Anh, giới thiệu từng thành viên, đảm bảo sử dụng từ vựng và ngữ pháp chính xác, diễn đạt rõ ràng và tự tin (*Let me introduce you to my family. First, I have a small family, there are...*).

2.3.2. Sáng tạo liên môn *Mỹ Thuật* nhằm xây dựng hoạt động STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Math) làm “*Thời khoá biểu muôn màu*” và “*Thiệp yêu thương*”

* Mục tiêu: Khuyến khích học sinh thể hiện sự sáng tạo, tư duy phản biện và kỹ năng hợp tác trong học tập thông qua việc áp dụng kiến thức từ các lĩnh vực STEAM vào các tác phẩm nghệ thuật của mình như vẽ, sơn, tạo hình kết hợp với các dự án và thử nghiệm khoa học, công nghệ và kỹ thuật.

* Nội dung thực hiện: Học sinh thiết kế “*Thời khoá biểu*” cá nhân với sự kết hợp giữa sáng tạo nghệ thuật và nội dung, sử dụng từ vựng về các môn học, ngày trong tuần và các câu mẫu đã học. Học sinh tự tay làm thiệp “*Thiệp yêu thương*” thủ công để gửi thông điệp yêu thương đến người thân hoặc bạn bè, kết hợp viết lời chúc bằng Tiếng Anh (*Happy birthday! Wishing you a wonderful day!; Thank you for being my best friend!;...*)

☞ *Áp dụng Unit 1: School – Culture (Tiếng Anh 5 – I learn Smart Start):*

Bước 1: Chia lớp thành 5 nhóm, mỗi nhóm nhận một thời khoá biểu khác nhau và sử dụng Tiếng Anh để giao tiếp (*What subjects do we have on Monday?; What time does our Math class start?;...*). Giáo viên giao nhiệm vụ cho các nhóm lập Thời khoá biểu và trang trí tự do theo chủ đề (*Back to School; Happy Learning Time;...*). Học sinh chuẩn bị vật liệu, hình ảnh hoặc biểu tượng trang trí phù hợp với chủ đề.

Bước 2: Học sinh thực hiện thiết kế sản phẩm, vẽ thời khoá biểu, ghi môn học, ngày, giờ bằng Tiếng Anh, thêm hình minh họa sáng tạo (*bút vẽ cho môn Art, quả bóng cho môn PE,...*). Học sinh thuyết trình về sản phẩm của mình trước lớp (*This is my timetable. I have English on Monday at 8 a.m....*).

Bước 3: Giáo viên nhận xét sản phẩm dựa trên tiêu chí: sáng tạo, nội dung Tiếng Anh đúng, trình bày rõ ràng và học sinh trưng bày sản phẩm trong lớp hoặc khu vực học tập để tạo động lực học tập.

2.3.3. *Tận dụng vật liệu tái chế để sáng tạo các đồ vật trang trí nhà ở sinh động:*

*Mục tiêu: Phát triển kỹ năng giao tiếp Tiếng Anh qua thực hành, rèn tư duy sáng tạo và giải quyết vấn đề bằng tái chế vật liệu. Giúp học sinh học Tiếng Anh tự nhiên, nâng cao ý thức bảo vệ môi trường, tư duy logic và kỹ năng làm việc nhóm theo định hướng STEM.

* Nội dung thực hiện:

Bước 1: Giáo viên lựa chọn bài học phù hợp, như **Unit 4. Home– Smart Start 3**, và hướng dẫn học sinh sử dụng vật liệu tái chế để tạo đồ trang trí liên quan đến bài học.

Bước 2: Học sinh làm việc theo nhóm, thảo luận, tận dụng vật liệu tái chế để sáng tạo sản phẩm và giao tiếp bằng Tiếng Anh. Trong quá trình thực hiện, các em tự giải quyết vấn đề khi lắp ráp, trang trí hoặc chọn nguyên liệu phù hợp. Mỗi nhóm thuyết trình sản phẩm bằng Tiếng Anh, sử dụng cấu trúc đã học (*This is our recycled vase. We use it to decorate our living room,..*).

Bước 3: Học sinh trưng bày sản phẩm trong lớp hoặc mang về nhà.

2.3.4. *Xây dựng quy trình, nguyên tắc ứng dụng và bộ tiêu chí đánh giá hiệu quả hoạt động trải nghiệm STEM trong môn Tiếng Anh:*

* Mục tiêu: Giúp tổ chức hoạt động khoa học, logic, nâng cao hiệu quả. Đồng thời, giáo viên để

dàng theo dõi, đánh giá sự tiến bộ và điều chỉnh hoạt động phù hợp với năng lực học sinh.

*** Nội dung thực hiện:**

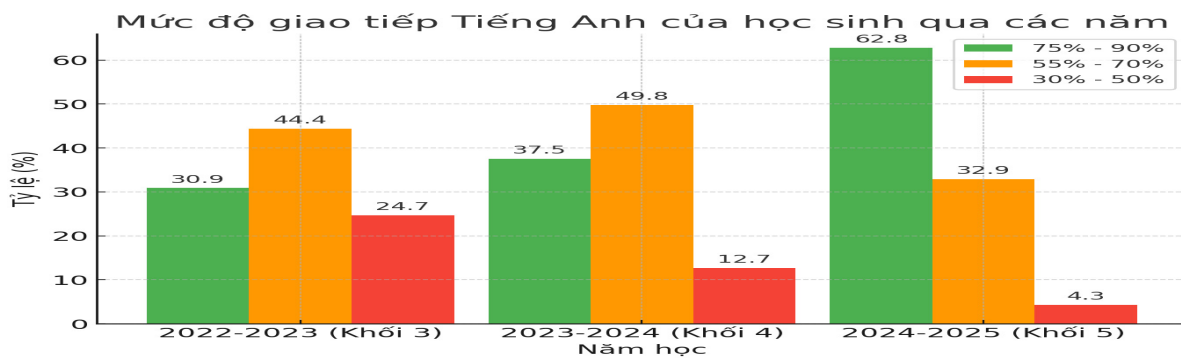
Bước 1: Giáo viên xác định mục tiêu để xây dựng hoạt động trải nghiệm phù hợp, lựa chọn chủ đề liên quan đến bài học Tiếng Anh và tích hợp yếu tố STEM.

Bước 2: Thiết kế hoạt động nhằm kích thích sáng tạo, tư duy logic, giải quyết vấn đề và phát triển kỹ năng giao tiếp Tiếng Anh thông qua thảo luận và trình bày ý kiến, đảm bảo học sinh hiểu và áp dụng kiến thức vào thực tế.

Bước 3: Giáo viên quản lý lớp, tạo không gian thoải mái, khuyến khích học sinh tự tin trình bày nội dung thảo luận, thuyết

Bước 4: Giáo viên đánh giá kết quả dựa trên tiêu chí về nội dung, kỹ năng ngôn ngữ, STEM, làm việc nhóm và sự sáng tạo, đồng thời học sinh cũng tự đánh giá và nhận xét lẫn nhau.

Nội dung triển khai các giải pháp trên được ứng dụng vào thực tiễn giảng dạy, và đã được chứng minh mang lại hiệu quả rõ rệt. Kết quả thực nghiệm được tổng hợp và trình bày tại biểu đồ sau:

III. KẾT LUẬN

Giải pháp mang lại hiệu quả kinh tế rõ rệt thông qua việc tối ưu nguồn lực giáo dục bằng cách kết hợp STEM và Tiếng Anh, tận dụng tài nguyên sẵn có, giảm chi phí tài liệu nhờ học tập liên ngành và trải nghiệm. Việc sử dụng vật liệu tái chế giúp tiết kiệm chi phí thực hành. Học sinh có kỹ năng giao tiếp và giải quyết vấn đề, góp phần phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao và kinh tế bền vững trong tương lai. Tại cuộc thi Giao lưu Nghe-Nói giỏi Tiếng Anh cấp huyện, năm học 2022-2023 có 1 giải Nhất và 1 giải Ba; năm học 2023-2024 có 1 giải Nhì, 1 giải Ba và 1 giải Khuyến khích.

Nội dung giải pháp góp phần thúc đẩy đổi mới giáo dục, gắn kết với xu thế toàn cầu, giúp học sinh hội nhập và phát triển kỹ năng mềm như làm việc nhóm, thuyết trình, tư duy sáng tạo. Đồng thời, tạo động lực cho giáo viên nâng cao chuyên môn, đổi mới giảng dạy. Hoạt động STEM trong Tiếng Anh tăng cường sự gắn kết giữa nhà trường, phụ huynh và xã hội, giúp học sinh phát triển tư duy ngôn ngữ, khoa học và ý thức bảo vệ môi trường, chuẩn bị tốt cho tương lai học tập và làm việc quốc tế. Đây là bước đi thiết thực và hiệu quả trong việc đổi mới giáo dục tiểu học, đáp ứng yêu cầu của thời kỳ hội nhập và phát triển.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Lê Thanh Hà, Phan Thị Thanh Hội (2021), *Lược sử nghiên cứu giáo dục STEM ở một số nước trên thế giới và Việt Nam*. Tạp chí khoa học Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, số 6 tập 2, tr. 220-230.
- Nguyễn Minh Giang, Phạm Thị Mỹ Linh, Dương Trần Bình (2024), *Thực trạng giáo dục STEM trong dạy học môn Khoa học tích hợp tại hệ thống giáo dục Vinschool ở Thành phố Hồ Chí Minh*. Tạp chí Giáo dục, Tập 24, số đặc biệt 10 (tháng 10/2024), tr. 239-243.
- Nguyễn Hữu Hiếu, Bùi Thị Phương Thảo (2025), *Phát triển năng lực tổ chức dạy học STEM cho sinh viên ngành Giáo dục Tiểu học Trường Đại học Tây Nguyên*. Tạp chí Khoa học Đại học Tây Nguyên, tập 19, số 01, tr.120-132.
- Vũ Đình Cường and Trần Thị Thu Hằng (2023), *Tổ chức dạy học môn toán ở tiểu học theo định hướng giáo dục STEM nhằm phát triển năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo cho học sinh*. Tạp chí Giáo dục, số 23(7), tr. 1-5.